

1908000103040001
EXAMINATION FEBRUARY-MARCH 2024
BACHELOR OF COMMERCE (THIRD SEMESTER)
BUSINESS ADMINISTRATION - III

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book

- a. Name of the Examination : **BACHELOR OF COMMERCE (THIRD SEMESTER)**
- b. Name of the Subject : **BUSINESS ADMINISTRATION - III**
- c. Subject Code No : **1908000103040001**

2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

Student's Signature

Q.1 (A) Multiple choice questions. (MCQs)

5

1. ઔદ્યોગિક ઝઘડાનાં સ્વરૂપમાં નીચે પૈકી કોણ સમાયેલ છે?

(અ) હડતાલ

(બ) તાળા બંદી

(ક) અસહકાર

(ડ) ઉપરોક્ત તમામ

Who among the following is a nature of industrial dispute?

(A) Strike

(B) Lock out

(C) Non – Co-operation

(D) Above all.

2. મજૂર સંઘમાં કયુ કાર્ય સમાવિષ્ટ નથી.

(અ) કામદાર કલ્યાણ

(બ) કાર્ય-જીવન ગુણવત્તા

(ક) રાજકીય કાર્ય

(ડ) સામાજિક જવાબદારી

Which function is not included in trade union.

(A) Labour - Welfare

(B) Quality of work-life

(C) Political - work

(D) Social - Responsibility

3. કર્મચારી કલ્યાણ પ્રવૃત્તિમાં કોનો સમાવેશ થતો નથી?
- (અ) મનોરંજન (બ) શિક્ષણ
(ક) અ અને બ (ડ) ઉપરોક્ત કોઈ નથી

Whom not included in labour welfare activities?

- (A) Entertainment (B) Education
(C) A & B (D) None of the above

4. કારકિર્દી આયોજન કયા ઘટક સાથે સંકળાયેલ છે?

- (અ) શિક્ષણ + તાલીમ (બ) લાયકાત + શક્તિ
(ક) શિક્ષણ + અનુભવ (ડ) તાલીમ + લાયકાત

Which component is associated with career planning?

- (A) Education + Training (B) Qualification + Power
(C) Education + Experience (D) Training + Qualification

5. માનવ સંપત્તિ આયોજનમાં બાહ્ય પરીબળો _____.

- (અ) સામાજિક પરીબળો (બ) ટેકનોલોજીકલ પરીબળો
(ક) રાજકીય પરીબળો (ડ) ઉપરોક્ત તમામ

External factors of human resource planning _____.

- (A) Social factors (B) Technological factors
(C) Political factors (D) Above all.

(બ) ખાલી જગ્યા ભરો.

(B) Fill in the blanks.

- (1) કર્મચારી સંચાલન + કારકિર્દી આયોજન - વિકાસ = _____.

Personal management + Career planning - development = _____.

- (2) વાટાઘાટ પદ્ધતિનાં પ્રખર હિમાયતી કોણ _____.

Who is the ardent advocate of negotiation method_____?

(3) તાલીમ અને વિકાસ કાર્યક્રમનું આયોજન એટલે _____.

Training and programme of development programme mean _____.

(4) સત્તા, જવાબદારી અને પુરસ્કારની દ્રષ્ટિએ આગળ વધવું _____.

Moving forward in terms of Authority, responsibility and rewards_____.

(5) માનવ સંસાધન = _____.

Human Resource = _____.

(ક) જોડ્યા જોડો.

5

(C) Connect Match.

(I) લોરેન્સ એપ્લી

(અ) માનવ સંપત્તિ શ્રેષ્ઠ મિલકત

(II) સ્મિથ

(બ) માનવ વર્તન

(III) જે. આર. ડી. ટાટા

(ક) સંચાલન એટલે કર્મચારી સંચાલન

(IV) કાર્લ માર્ક્સ

(ડ) માનવ સંપત્તિ આયોજન એટલે માંગ = પૂરવઠો

(V) ચેસ્ટર બનાર્ડ

(ઇ) અર્થવ્યવસ્થાનાં આલોચન

(I) Lorence Apily

(A) Best Assets Human resource

(II) Smith

(B) Human - behavior

(III) J. R. D. TATA

(C) Management is personnel-management

(IV) Karl Marks

(D) HRP = Demand = Supply

(V) Chester Burnad

(E) A Critic of the economy

Q.2 ટૂંકમાં ઉત્તર આપો. (કોઈપણ ચાર).

8

Answer in brief (Any four).

1. માનવ સંસાધન સંચાલનની પદ્ધતિઓ જણાવો.

State the methods of Human resource management.

2. કાર્યભાર વિશ્લેષણ એટલે શું?

What is meant by analysis of work weight?

3. ઔદ્યોગિક ઝઘડાનાં ઉકેલની પદ્ધતિ જણાવો.

State the method of solution of industrial dispute?

4. કારકિર્દી આયોજનની આવશ્યકતા જણાવો.
State the requirement of Career Planning.
5. મજૂર સંઘના કાર્યો વર્ણવો.
Describe the function of Trade - Union.
6. માનવ સંપત્તિ આયોજનની મર્યાદા દર્શાવો.
Show the limitation of Human resource planning.
7. પરિષદ પદ્ધતિ સમજાવો.
Explain - Conference method.
8. તાલીમ અને વિકાસ વચ્ચેનો ભેદ સમજાવો.
Explain the difference between training and development.

Q.3 માનવ સંપત્તિ સંચાલનનું કાર્યક્ષેત્ર સમજાવો. **13**
Explain the scope of Human resource management.

અથવા

OR

અધિકારી વિકાસની વ્યાખ્યા આપી કામ પરની પદ્ધતિ સમજાવો. **13**
Give the definition of executive development and explain its methods.

Q.4 (અ) ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે). **8**
(A) **Short note. (Any two).**

1. વ્યવસ્થાતંત્રની દૃષ્ટિએ કારકિર્દી આયોજનનાં ઘટકો.
Components of Career planning by Organization.
2. ઓનલાઈન માનવ સંસાધન ખ્યાલ.
Concept of Online human resource.
3. ઔદ્યોગિક ઝઘડાનાં આર્થિક કારણો
Economic causes of Industrial dispute

4. માનવ સંપત્તિ આયોજનને અસર કરતાં આંતરિક પરીબળો.

Affecting Internal factors of Human - resource planning

(બ) કેસ સ્ટડી :

6

(B) Case - Study:

નાગોરી લિગ્નાઈટ વીજળીનું ઉત્પાદન કરતું વિદ્યુતમથક છે. જેની માલિકી ભારત સરકારની છે. ૨૨૦૦ કામદારો કામ કરે છે. એક મજૂર સંઘ કોંગ્રેસ પક્ષનાં ઇન્ડુક, બીજું મજૂર સંઘ સામ્યવાદી પક્ષ અને ત્રીજું મજૂર સંઘ જૂના સમાજવાદી પક્ષનાં હિંદ મજદૂર સભા સંલગ્ન છે. નાગોરી લિગ્નાઈટ ત્રિપૂરામાં છે. રાજ્યમાં સામ્યવાદી પક્ષ સત્તા પર છે. કેન્દ્રમાં જનતા પક્ષ સત્તા પર છે. કારખાના ૪૦ % જેટલા મજૂરો ઇન્ડુક હસ્તકનાં મજૂર સંઘનાં સભ્યો છે. ૨૨ % જેટલા મજૂરો હિંદ મજદૂર સભાનાં મજૂરસંઘનાં સભ્યો છે અને ૨૮ % જેટલા આઇટુક નાં સભ્યો છે. ૧૦ % મજૂરો કોઈપણ મજૂર સંઘમાં જોડાયા નથી.

ઉપરોક્ત કેસમાં કયો સંચાલકીય પ્રશ્ન સંકોણાયેલો જોવા મળે છે? કયા કારણોસર મજૂર સંબંધો બગડી શકે તેની ચર્ચા કરો.

Nagori lignite is a power station of generating electricity. It is own by government of India. Total of 2200 workers work in station. One intook of the labour union congress party, second in took communities party of the labour union. And the third labour union affiliated to the Hind Majdoor Sabha of the old Samajwadi party. Nagori Ltd in Tripura, and the communist party is in power in the state. Janta party is in power at the centre. About 40 % of the factory workers are member of in took own labour union. 22 % of the labourers are members of the Hind Mazdoor Sabha labour union and 28 % of the labourer are members of the ITUC. 10 % of the labours have not joined any trade union.

Which managerial problems included in the above case? Discuss the reasons why labour relations may deteriorate.
